

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7 / 21288
G.K. 46

Sayı : 54045643-610-E.34122
Konu : Soru Önergeleri (7/21288)

20.01.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.11.2019 tarihli ve 43452547-120.07-565321 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Manisa Milletvekili Sayın Bekir BAŞEVİRGİN'e ait 7/21288 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş (7/21288) (3 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN BEKİR BAŞEVİRGEN'E AİT 7/21288 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımız tarafından 2012-2015 yılları yürütülen, Gediz Nehrinin de yer aldığı Gediz Havzasını da kapsayan Ülkemizdeki 25 nehir havzasında (81 İlde) “Türkiye’de Havza Bazında Hassas Alanların ve Su Kalitesi Hedeflerinin Belirlenmesi Projesi” yürütülmüştür.

"Havza Yönetimi Merkez Kurulu, Havza Yönetim Heyetleri ve İl Su Yönetimi Koordinasyon Kurullarının Teşekkülü, Görevleri, Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Tebliğ" hazırlanarak 20 Mayıs 2015 tarih ve 29361 sayılı (rev. 18 Ocak 2019 tarih 30659 sayılı) Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğ gereğince 25 havzada 26 Havza Yönetim Heyeti, 81 İlde İl Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu ve Ankara’da Havza Yönetimi Merkez Kurulu teşkil edilmiştir. Bununla birlikte, 20 Mart 2012 tarih ve 28239 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genelge ile oluşturulan Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu’da üst düzeyde uygulamaların takibi ve politika belirleme çalışmalarını yürütmektedir. Söz konusu Kurul ve Heyetler, yasal düzenlemelerin yürürlük tarihlerinden itibaren teşkil edilerek toplantılarını ve faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Havza bazında entegre koruma planları yapılması yoluyla tüm gelişmelere ve kullanımlara kontrollü bir şekilde yön verilmesi açısından 25 akarsu havzasında Havza Koruma Eylem Planları’nın hazırlanması için havzalar önceliklendirilmiş ve daha sonra bu çerçevede Küçük Menderes Havzası da dahil olmak üzere Ülkemizdeki tüm havzalar için Havza Koruma Eylem Planları hazırlanmıştır.

Diğer taraftan, 2015-2017 yılları arasında yürütülen, “Günlük Maksimum Toplam Yük Yaklaşımının Gediz Havzası’nda Uygulanması Projesi” ile, havzadaki kentsel ve endüstriyel kirlilik kaynakları belirlenmiş, alıcı ortam bazlı deşarj standartlarının hesaplanmasına ilişkin metodoloji ortaya konulmuş ve jeolojik formasyonun etkileri de dikkate alınarak alıcı ortam bazlı deşarj standartları geliştirilmiştir.

Avrupa Birliği Çevre Faslı kapanış kriterlerinden biri olarak hazırlanmakta olan “Nehir Havza Yönetim Planları” ile yerüstü, yeraltı, kıyı ve geçiş sularında havza bazında su kütleleri belirlenmekte ve bu kütlelerin kategorisi ve sınıflandırması yapılmaktadır.

Bakanlığımız Bağlı Kuruluşu olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Gediz Nehri yatağının Mersindere ile Kumçayı arasında kalan yaklaşık 36 km’lik kısmında makineli ıslah çalışması gerçekleştirilmiştir. Buruncuk Köprüsü ile Emiralem Regülatörü arasındaki 16,65 km’lik kısımda ıslah çalışmalarına başlanmış olup, toplam 5 km ıslah yapılmıştır. Hâlihazırda Buruncuk Köprüsü’nden Emirâlem Regülatörü’ne doğru ıslah çalışmalarına devam edilmektedir. Gediz Nehri’nin Ege Denizi’ne mansaplandığı yer ile Emiralem Regülatörü arasındaki toplam 46,40 km’lik kısmı ve Kumçayı birleşim yeri ile Adala Regülatörü arasındaki 74 km’lik kısmın ıslahının yapılması planlanmıştır. Çalışmalar devam etmektedir.

“Havza koruma eylem planlarının, havza, taşkın ve kuraklık yönetim planlarının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi için, kurumlar arası koordinasyonun sağlanması ve uygulamaların takibi maksadıyla, Havza Yönetim Heyetlerinin kurulması ve faaliyetlerini sürdürmesi ile alakalı gerekli usul ve esasları düzenlemek” amacıyla hazırlanan “Havza Yönetim Heyetlerinin Teşekkülü, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ” 20.05.2015 tarih ve 29361

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Pestisit ve gübre kullanımının kontrolüne yönelik İyi Tarım Uygulamaları Gediz Nehir Havzası Yönetim Planında da dikkate alınmıştır. Tedbirler programı hazırlanırken gerek çiftçi bilinçlendirme çalışmalarına gerekse yayılı kaynaklı kirliliği azaltmaya yönelik hayvansal gübre yönetimi, teraslama, yeşil kuşak uygulaması vb. İyi Tarım Uygulamaları tedbir olarak belirlenmiştir.

2008 yılında hazırlanan 2013 yılında revize edilen Gediz Havza Koruma Eylem Planı ile Gediz Havzasında oluşan kirliliğin önlenmesi, havzanın korunması ve iyileştirilmesi maksadıyla öncelikle havzada durum tespiti yapılmış olup kısa, orta ve uzun vadeli tedbirler belirlenerek uygulamaya geçilmiştir.

Bu eylemler kapsamında;

2008 yılında Akhisar, Alaşehir, Foça ve Gediz Belediyelerine ait sadece 4 adet atıksu arıtma tesisi yeterli durumda çalışırken, bugün itibariyle Manisa İline bağlı Gördes, Ahmetli, Turgutlu, Akhisar, Alaşehir, Salihli, Saruhanlı ve Kula yerleşim birimleri, Kütahya İline bağlı Gediz yerleşim birimi ile İzmir İline bağlı Kemalpaşa, Menemen, Çiğli ve Foça yerleşim birimleri olmak üzere toplam 13 adet atıksu arıtma tesisi işletmededir. Ayrıca kapasitesi yetersiz olan ve ömrünü tamamlayan Manisa Merkez Atıksu Arıtma Tesisi yerine yeni atıksu arıtma tesisi yapılmıştır.

2008 yılında nüfusu 10.000’den küçük 2 belediyenin atıksu arıtma tesisi mevcutken, bugün itibariyle nüfusu 10.000’den küçük 7 belediyenin (Şaphane, Karaoğlanlı, Keçiliköy, Durasıllı, Foça-Yenibağarası, Gölarmara, Kemalpaşa-Halilbeyli) atıksu arıtma tesisi işletmededir.

2008 yılında yalnızca 2 Organize Sanayi Bölgesine ait atıksu arıtma tesisleri işletmede iken, bugün itibariyle mevcut olan 13 adet Organize Sanayi Bölgesi (OSB)’nin 10’unun atıksu arıtma tesisi bulunmaktadır.

Gediz havzasında 2008 yılında yalnızca İzmir (Harmandalı Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi) katı atık depolama tesisi bulunmakta iken, bugün itibariyle havzada İzmir, Kütahya, Manisa ve Uşak illerine hizmet eden 4 adet Katı Atık Birliği bulunmakta olup bunlardan 4’ünün de Düzenli Katı Atık Depolama Tesisi işletmededir.

Havzada yer alan 44 adet düzensiz depolama tesisinin ise 2023’e kadar ilgili Belediyelerce rehabilite edilmesi gerekmektedir.

Bakanlığımızca Nitrat Direktifine karşılık gelen Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği 2004 yılında yayımlanmıştır. Yönetmelik kapsamında su kaynaklarının tarımsal kaynaklı kirliliğe karşı korunması amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Tarımsal kaynaklı kirliliğin tespiti ve Nitrat Hassas Bölgelerin belirlenmesi amacıyla Türkiye genelinde 2.475 yerüstü, 2.295 yer altı suyu olmak üzere toplam 4.770 istasyondan oluşan bir izleme ağı oluşturulmuştur. İzleme çalışmaları 20 adet Mobil Laboratuvar ve mobil cihazlarla yürütülmektedir.

Analiz sonuçları web tabanlı Nitrat Bilgi Sistemine (NİBİS) kaydedilmekte ve eş zamanlı olarak takip edilmektedir. Veriler tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti ve nitrata hassas

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

bölgelerin belirlenmesi çalışmalarında kullanılmaktadır.

Gediz Havzasında 28 yerüstü ve 197 yer altı suyu olmak üzere toplam 225 istasyondan oluşan bir izleme ağı oluşturulmuştur. Yerüstü sularında ayda bir, yeraltı sularında ise 3 ayda bir numune alınmaktadır.

2017 yılında yayımlanan 2016/46 sayılı Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliğinin ekinde yer alan İyi Tarım Uygulamaları Kodu ile kirliliğin önlenmesi amacıyla çiftçilerimizin alması gereken önlemler belirlenmiştir.

İyi Tarım Uygulamaları Kodunun yayımlanması ile belli büyüklüğe sahip bütün yeni hayvancılık işletme başvurularının hayvansal gübre deposu ve hayvansal gübre yönetim planı ile projelendirilmesi zorunlu hale getirilmiştir. Mevcut hayvancılık işletmelerinin ise dört yıllık süre içerisinde İyi Tarım Uygulamaları Koduna uyum sağlamaları gerektiği mahallinde ilan edilerek işletmelere duyurulmuştur.

Nitrat kirliliği izleme sonuçlarına bağlı olarak Nitrata hassas bölgelerin (NHB) belirlenmesi çalışmasına devam edilmektedir. TÜBİTAK MAM ile yapılmakta olan çalışma ile 3 yıllık süre içinde 25 nehir havzasında nitrata hassas bölgeler belirlenecek, bu bölgelerde uygulanacak Eylem Planları ve eylem planlarının fayda/maliyet analizi birlikte hazırlanacaktır. Bu çalışma da Gediz Havzası pilot havza olarak belirlenmiştir. Gediz havzasında nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi ve bu bölgelerde uygulanacak önlemleri içeren eylem planları ivedilikle tamamlanacaktır.

Hazırlanan Eylem Planları; Nitrata Hassas Bölgelerde zorunlu, diğer bölgelerde ise gönüllülük esasına göre uygulanacaktır.

Tarımsal kirliliğin önlenmesi için çiftçilerce alınması gereken tedbirleri içeren İyi Tarım Uygulamaları Kodu İl Yayın Programına alınmıştır. Ülke genelinde İl ve İlçe Müdürlüklerimiz tarafından bu program kapsamında çiftçi eğitim, yayım ve farkındalık çalışmaları yürütülmektedir.

Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nden temin edilen verilere göre;

Önergede bahsi geçen havza'da 212 adet aktif maden sahası bulunmaktadır (MİGEM, 2017). Manisa sınırları içinde bulunan metalik madenler; Altın, Gümüş, Kurşun, Bakır, Çinko, Demir, Nikel ve Antimuan'dır. Gediz Nehir Havzası Yönetim Planı hazırlanması çalışmaları kapsamında III., IV. ve V. Grup madenleri içeren tesislerden kaynaklanabilecek kirliliğin tespit edilmesi amacıyla araştırmacı izleme noktaları önerilmiştir. Maden tesislerinin atıklarının denetim yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığındadır.

Önergede bahsi geçen jeotermal enerji santralleri ile ilgili mevzuat yetkisi Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, diğer hususlar ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görev, yetki ve sorumluluğundadır.